

117

Oficiálny text uverejnený:
*AAS 56 (1964) s. 877-900.

© KONFERENCIA BISKUPOV SLOVENSKA, 2001

ISBN 80 – 7162 – 337 – 7

Posvätná kongregácia obradov

Inštrukcia
INTER OECUMENICI

AKO SPRÁVNE POUŽÍVAŤ
KONŠTITÚCIU
O POSVÄTNEJ LITURGII

ÚVOD

I. Povaha tejto Inštrukcie

1. Medzi prvotiny Druhého ekumenického vatikánskeho koncilu právom patrí *Konštitúcia o posvätnej liturgii*, pretože ona riadi najvznešenejšiu časť činnosti Cirkvi; prinesie o to hojnejšie plody, o koľko hlbšie pastieri duší a veriaci spoznajú jej pravého ducha a ochotne ju uvedú do praxe.

2. Rada na uskutočnenie *Konštitúcie o posvätnej liturgii*, ustanovená Apoštolským listom pápeža Pavla VI. *Sacram liturgiam*, už sa s nadšením podujala na jej zverenú úlohu, aby sa svedomite uskutočňovali nariadenia Konštitúcie aj Apoštolského listu, a aby sa urobilo všetko, čo sa týka interpretácie a uskutočnenia týchto dokumentov.

3. Keďže je veľmi dôležité, aby sa tieto dokumenty už od začiatku všade správne uvádzali a odstránili sa pochybnosti o ich interpretácii, ak nejaké sú, preto Rada na príkaz pápeža pripravila

túto Inštrukciu, v ktorej sa jasnejšie definujú úlohy konferencie biskupov v liturgii, presnejšie sa vysvetľujú niektoré princípy, ktoré sú v spomínaných dokumentoch všeobecne povedané, a napokon sú tu niektoré veci, ktoré sa povoľujú a ustanovujú a ktoré môžu byť uvedené do praxe až pred obnovením liturgických kníh.

II. Niektoré dôležité upozornenia

4. To, čo sa už teraz ustanovuje uvádzať do praxe, smeruje k tomu, aby liturgia čoraz dokonalejšie zodpovedala duchu Koncilu o stimulovaní činnej účasti veriacich.

Okrem toho všeobecnú obnovu posvätnej liturgie lepšie prijmú veriaci, ak sa bude pokračovať postupne a systematicky a ak im ju pastieri predstavia a vysvetlia v náležitej katechéze.

5. Predovšetkým však treba, aby všetci boli presvedčení, že Druhý vatikánsky koncil v *Konštitúcii o posvätnnej liturgii* nepredkladá len zmenu foriem a liturgických textov, ale skôr podnecuje výchovu veriacich a pastoračnú aktivitu, ktorá pokladá posvätnú liturgiu za svoj vrchol a prameň (porov. Konšt., čl. 10). Zmeny, ktoré sa už uviedli, aj tie, ktoré sa majú uviesť v budúcnosti, smerujú k tomuto cieľu.

6. Sila tejto pastoračnej činnosti sústre-
denej v liturgii smeruje k tomu, aby sa životom
vyjadrovalo veľkonočné tajomstvo, v ktorom vte-
lený Boží Syn, poslušný až na smrť na kríži, je
zmŕtvychvstaním a nanebovstúpením tak vy-
zdvihnutý, že sám sprostredkuje Boží život svetu,
aby ľudia mŕtvi hriechu a pripodobnení Kristovi
„už nežili pre seba, ale pre toho, ktorý za nich
zomrel a vstal z mŕtvych“ (2 Kor 5, 15).

Toto sa deje prostredníctvom viery a sviatostí
viery, a to predovšetkým krstu (porov. Konšt., čl. 6)
a posvätného tajomstva Eucharistie (porov.
Konšt., čl. 47), okolo ktorých sa sústreďujú ďalšie
sviatosti a sväteniny (porov. Konšt., čl. 61)
a cyklus slávení, ktorým sa v Cirkvi v priebehu
roka vysvetľuje Kristovo veľkonočné tajomstvo
(porov. Konšt., čl. 102-107).

7. Preto, aj keď sa v liturgii nevyčerpáva celá
činnosť Cirkvi (porov. Konšt., čl. 9), predsa treba
dbať na to, aby pastoračné práce boli náležite spo-
jené s posvätnou liturgiou a zároveň aby sa pasto-
račná liturgická činnosť nevykonávala akoby
oddelene a abstraktne, ale vo vnútornom spojení
s inými pastoračnými prácami.

Predovšetkým je potrebné, aby vyniklo vnútor-
né spojenie medzi liturgiou a katechézou, nábo-
ženským vzdelávaním a kázaním.

III. Plody, ktoré sa z toho očakávajú

8. Biskupi a ich pomocníci v kňazstve nech stále lepšie sústreďujú svoju všeobecnú pastoračnú úlohu na liturgiu. Tak aj veriaci dokonalou účasťou na posvätných sláveniach hojne načerpajú Boží život, stanú sa tak kvasom Krista a soľou zeme a budú ho ohlasovať a prenášať na iných.

I. KAPITOLA

Niektoré všeobecné normy

I. Použitie týchto noriem

9. Praktické normy, ktoré sa nachádzajú v Konštitúcii alebo v tejto Inštrukcii, hoci sa týkajú len rímskeho obradu, nielen dovoľujú a stanovujú, čo sa môže diať už teraz pred obnovou liturgických kníh prostredníctvom tejto konštitúcie alebo inštrukcie, predsa sa môžu aplikovať pri zachovaní toho, čo treba zachovať, aj v iných latinských obradoch.

10. To, čo bolo zverené v tejto inštrukcii kompletnej miestnej cirkevnej vrchnosti, môže a má uskutočniť len tou istou vrchnosťou legitímnymi dekrétmi.

V jednotlivých prípadoch však nech sa definujú čas a okolnosti, kedy začnú platiť tieto dekréty, vždy po dostatočnom časovom odstupe, aby veriaci medzitým mohli byť poučení a vedení na ich uskutočňovanie.

II. Liturgická formácia klerikov

(ku Konšt., čl. 15-16 a 18)

11. Čo sa týka liturgickej formácie klerikov:

a) na teologických fakultách nech je katedra liturgiky, aby všetci klerici dostali potrebnú liturgickú formáciu; v seminároch a rehoľných študijných domoch nech sa miestni ordinári a vyšší predstavení postarajú, aby bol tam čo najskôr dobre pripravený učiteľ liturgiky;

b) učители, ktorí majú vyučovať posvätnú liturgiu, majú byť čo najskôr formovaní podľa normy čl. 15 Konštitúcie;

c) na ďalšiu liturgickú formáciu klerikov, najmä tých, ktorí už pracujú v Pánovej vinici, ak je to vhodné, nech sa vybudujú Pastoračné liturgické inštitúty.

12. Liturgia nech sa vyučuje cez primeraný čas, ktorý má určiť kompetentná vrchnosť v študijnom poriadku a má sa podávať primeranou metódou podľa normy čl. 16 Konštitúcie.

13. Liturgické slávenia nech sa vykonávajú čo najdokonalejšie, a preto:

a) nech sa svedomito zachovávajú rubriky a dôstojne vykonávajú obrady, pod svedomitým dohľadom moderátorov, po predbežných potrebných nácvikoch;

b) klerici nech často vykonávajú liturgické služby svojho stavu, to znamená službu diakona, subdiakona, akolytu, lektora, a okrem toho komentátora a kantora;

c) kostoly a oratóriá, posvätný nábytok vo všeobecnosti a posvätné rúcha nech predstavujú pravé kresťanské umenie, aj moderné.

III. Liturgická formácia duchovného života klerikov (Konšt., čl. 17)

14. Aby klerici boli formovaní na plnú účasť na liturgických sláveniach a mohli z nich čerpať pre duchovný život a potom ho sprostredkovať aj iným, *Konštitúcia o posvätnej liturgii* v seminároch a rehoľných študijných domoch má sa plne aplikovať podľa normy dokumentov Apoštolskej stolice prostredníctvom jednomyselnej a svornej činnosti všetkých moderátorov a učiteľov. Nech sa však poskytne klerikom primerané uvedenie do posvätnej liturgie a to odporúčaním kníh, ktoré sa zaoberajú liturgiou najmä z teologického a duchovného hľadiska a ktoré majú byť v knižnici v dostatočnom množstve; meditácie a kázne, ktoré čerpajú predovšetkým zo zdrojov Svätého písma a liturgie (porov. Konšt., čl. 35, 2); a spoločná prax toho, čo so sebou prinášajú kresťanské zvyky a disciplíny v zhode s rozličnými obdobiami liturgického roka.

15. Eucharistia, centrum celého duchovného života, nech sa slávi každodenne rôznymi vhodnými formami, ktoré najlepšie zodpovedajú podmienkam prítomných (porov. Konšt., čl. 19).

V nedeľu a na väčšie sviatky nech sa spevom slávi omša za účasti všetkých, ktorí sú v dome, s homíliou a nakoľko je to možné, aj sviatostným prijímaním tých, ktorí nie sú kňazmi. Kňazi však, ak si to nevyžaduje úžitok veriacich, aby individuálne celebroidali, môžu najmä na väčšie sviatky, koncebrovať, hneď ako bude uverejnený nový obrad koncebrácie.

Patrí sa, aby sa aspoň na väčšie sviatky seminaristi zhromaždení okolo biskupa zúčastnili na Eucharistii v katedrálom chráme (porov. Konšt., čl. 41).

16. Je veľmi vhodné, aby klerici, hoci ešte nie sú viazaní povinnosťou Posvätného ofícia, každodenne spolu recitovali alebo spievali Laudy ako ranné modlitby, a večer Vešpery ako večerné modlitby, alebo Kompletórium na konci dňa. Sami moderátori podľa možnosti nech sa zúčastňujú na týchto spoločných modlitbách. Okrem toho v rozvrhu dňa nech je klerikom, ktorí už prijali posvätný rád diakonátu, daný dostatočný čas na recitovanie Posvätného ofícia.

Je užitočné, keď podľa možnosti aspoň na väčšie sviatky seminaristi spievajú Vešpery v katedrálom chráme.

17. Nábožné cvičenia usporiadané podľa zákonov alebo zvykov miesta alebo inštitútu nech sú v náležitej úcte. Treba dať pozor, najmä ak sa konajú spoločne, aby boli v súlade s čl. 13 Konštitúcie a brali zreteľ na obdobie liturgického roka.

IV. Liturgická formácia členov stavov dokonalosti

18. To, čo sa hovorí v predchádzajúcich článkoch o liturgickej formácii duchovného života klerikov, majú sa aplikovať aj na členov stavov dokonalosti či už mužov alebo žien pri zachovaní toho, čo treba zachovať.

V. Liturgická výchova veriacich

(ku Konšt. čl. 19)

19. Nech sa duchovní pastieri horlivo a trpezlivo usilujú uskutočňovať, čo je stanovené v Konštitúcii o liturgickej výchove veriacich a o ich vnútornej a vonkajšej činnnej účasti „podľa ich veku, povolania, spôsobu života a stupňa náboženského vzdelania“ (Konšt., čl. 19). Predovšetkým nech sa starajú o liturgickú výchovu a činnú účasť tých, ktorí žijú v rehoľných spoločenstvách laikov, keďže je ich povinnosťou plnšie sa zúčastňovať na živote Cirkvi a byť na pomoci posväteným pastierom aj v liturgickom živote vo farnosti, ktorý treba vhodne podporovať (porov. Konšt., čl. 42).

VI. Kompetentná vrchnosť v liturgických veciach (podľa Konšt., čl. 22)

20. Riadiť posvätnú liturgiu je oprávnená cirkevná vrchnosť; nik iný teda nemôže v tejto veci svojvoľne postupovať často bez poškodenia samotnej liturgie a jej obnovy, ktorú má vykonať kompetentná vrchnosť.

21. Apoštolská stolica má právo obnovovať a schvaľovať všeobecné liturgické knihy, usporadúvať posvätnú liturgiu v tom, čo sa týka celej Cirkvi, schvaľovať čiže potvrdzovať predpisy a rozhodnutia územnej vrchnosti a prijímať návrhy a požiadavky tej istej územnej vrchnosti.

22. Úlohou biskupa je riadiť liturgiu v hraniciach svojej diecézy podľa noriem a ducha *Konštitúcie o posvätnnej liturgii*, dekrétov Apoštolskej stolice a kompetentnej územnej vrchnosti.

23. Územné biskupské zhromaždenia rôzneho druhu, ktorým prislúcha riadiť liturgické veci, podľa čl. 22 § 2 *Konštitúcie*, sa zatiaľ majú chápať:

a) buď zhromaždenie všetkých biskupov niektorého národa podľa normy Apoštolského listu *Sacram Liturgiam*, č. X;

b) alebo už zákonite ustanovené zhromaždenie z biskupov alebo z iných miestnych ordinárov z viacerých národov:

c) alebo zhromaždenie, ktoré sa má z povolenia Apoštolskej stolice ustanoviť z biskupov alebo z biskupov a iných miestnych ordinárov z viacerých národov; najmä v jednotlivých národoch sú biskupi v takom malom počte, že je vhodnejšie, že sa spolu schádzajú z rôznych národov toho istého jazyka a tej istej kultúry.

Ak však mimoriadne miestne okolnosti radia inak, nech sa vec predloží Svätej stolici.

24. Na spomínané zhromaždenia majú byť pozvaní:

a) sídelní biskupi;

b) opáti a preláti nullius;

c) vikári a apoštolskí prefekti;

d) natrvalo ustanovení apoštolskí administrátori diecéz;

e) všetci ostatní miestni ordinári s výnimkou generálnych vikárov.

Biskupi-koadjútori a pomocní biskupi môžu byť pozvaní predsedom so súhlasom väčšej časti tých, ktorí sa zúčastňujú na zhromaždení s rozhodujúcim hlasom.

25. Zvolať zhromaždenia, ak nie je pre niektoré miesta vzhľadom na osobitné okolnosti ináč zákonite postarané, musí:

a) príslušný predseda, ak ide o zhromaždenia už legitímne ustanovené;

b) arcibiskup alebo biskup, ktorému legitímne prislúcha právo precedensu podľa práva normy v iných prípadoch.

26. Predseda so súhlasom Otcov určuje poriadok, ktorý treba dodržiavať pri prerokúvaní otázok a samotné zhromaždenia otvára, predkladá, predlžuje, zakončuje.

27. Rozhodujúci hlas prislúcha všetkým, o ktorých sa hovorí v č. 24, nijako nevynímajúc biskupovu koadjútornosť a pomocných biskupov, ak sa výslovne neustanovilo inak v zvolávacom dokumente.

28. Na legitímne schválenie dekrétov sa vyžaduje dvojtretinová väčšina v tajnom hlasovaní.

29. Rozhodnutia kompetentnej územnej vrchnosti, ktoré sa majú poslať Svätej stolici, aby ich schválila čiže potvrdila, majú obsahovať to, čo nasleduje:

a) mená tých, ktorí sa zúčastnili na zhromaždení;

b) správu o prerokovaných veciach;

c) výsledok hlasovania o jednotlivých dekrétoch.

Tieto spisy, vypracované v dvoch exemplároch, podpísané predsedom a tajomníkom zhromaždenia a riadne opečiatkované, majú sa poslať Rade na uskutočnenie Konštitúcie o posvätnnej liturgii.

30. Keď však ide o spisy, v ktorých sú dekréty o prepustení používania a spôsobu materinského jazyka v liturgii, okrem toho, čo sa naznačuje v predchádzajúcom čísle podľa čl. 36 § 3 Konštitúcie a v Apoštolskom liste *Sacram liturgiam*, č. IX, majú ešte obsahovať:

a) označenie jednotlivých častí, ktoré sa majú v liturgii hovoriť v národnej reči;

b) dva exempláre liturgických textov vypracovaných v materinskom jazyku, z ktorých jeden exemplár sa vráti v reči ľudu biskupskej konferencii;

c) krátku správu o kritériách, o ktoré sa opiera preklad.

31. Dekréty územnej autority, ktoré si vyžadujú schválenie alebo potvrdenie Apoštolskej stolice, len vtedy sa môžu zverejniť a uviesť do praxe, keď ich schváli alebo potvrdí Apoštolská stolica.

VII. Služba, ktorú majú jednotlivci vykonávať v liturgii

(ku Konšt., čl. 28)

32. Celebrant súkromne nerecituje časti, ktoré sa týkajú schóly alebo ľudu, ak oni sami spievajú alebo recitujú.

33. Takisto celebrant súkromne nerecituje čítania, ktoré číta alebo spieva kompetentný posluchujúci alebo miništrant.

VIII. Vyhýbať uprednostňovaniu osoby

(ku Konšt., čl. 32)

34. Jednotliví biskupi, alebo ak sa vidí vhodným regionálne alebo národné konferencie biskupov, nech sa postarajú, aby sa uviedol do praxe na ich vlastnom území predpis Posvätného koncilu, podľa ktorého sa zakazuje uprednostňovať súkromné osoby alebo spoločenské stavy či už v obradoch alebo vonkajšej oslave.

35. Napokon nech pastieri nezabúdajú múdro a s láskou pracovať na tom, aby na liturgických obradoch, osobitne pri slávení omše, a vysluhovaní sviatostí a svätenín, aj navonok vynikla rovnosť veriacich a okrem toho akémukoľvek náznaku ziskuchtivosti.

IX. Zjednodušenie niektorých obradov

(ku Konšt., čl. 34)

36. Aby liturgické úkony žiarili tou vznešenou jednoduchosťou, ktorá lepšie zodpovedá mentalite našej doby:

a) pozdravenia chóru zo strany celebranta a posluhujúcich nech sú len na začiatku a na konci posvätného úkonu;

b) incenzácia kléru, okrem tých, čo sa vyznačujú biskupským charakterom, nech sa koná kolektívne k jednotlivým častiam chóru trojitým pohybom;

c) incenzácia oltára nech sa koná jedine pri tom oltári, pri ktorom sa slávi liturgický úkon;

d) bozkávanie ruky a vecí, ktoré sa podávajú alebo pripínajú, nech sa vynechá.

X. Slávenia Božieho slova

(ku Konšt., čl. 35,4)

37. Na miestach, kde chýba kňaz, ak nie je nijaká možnosť sláviť omšu v nedele a v prikázané sviatky, nech sa podporuje podľa úsudku miestneho ordinára slávenie Božieho slova, ktorému predsedá diakon alebo na to určený laik.

Štruktúra tohto slávenia nech je skoro taká istá ako štruktúra liturgie slova v omši: v ľudovej reči nech sa čítajú najmä epištola a evanjelium z omše dňa; čítania predchádzajú a medzi ne sa vkladajú

piesne, najmä žalmy; ak ten, kto predsedá, je diakon, nech má homíliu, alebo ak nie je diakon, nech číta homíliu, ktorú mu vyznačil biskup alebo farár; a celé slávenie pobožnosti sa končí „spoločnou modlitbou“, čiže modlitbou „veriacich“ a Modlitbou Pána.

38. Je vhodné, aby aj slávenia Božieho slova, ktoré treba podporovať na vigílie väčších sviatkov, v niektorých fériách Adventu a Pôstu, a v nedele a vo sviatočné dni, mali štruktúru liturgie slova v omši, hoci nič nebráni tomu, aby bolo len jedno čítanie.

V usporiadaní viacerých čítaní, aj preto, aby sa jasne chápali dejiny spásy, čítanie zo Starého zákona vo všeobecnosti nech predchádza čítanie z Nového zákona a čítanie svätého evanjelia nech vyznie ako vrchol.

39. Úlohou liturgických komisií v jednotlivých diecézach je navrhnúť naznačiť a poskytnúť primerané pomôcky, aby sa tieto slávenia konali dôstojne a nábožne.

XI. Preklady liturgických textov

(Konšt., 36 § 3)

40. Pri vypracovávaní národných prekladov liturgických textov podľa normy čl. 36 § 3 je vhodné zachovať toto:

117 a) Národné preklady liturgických textov sa majú robiť z latinského liturgického textu. Verzia biblických textov má zodpovedať tomu istému latinskému textu, a ak je treba, má sa porovnať a opraviť podľa prvotného textu alebo inej vernejšej verzie.

118 b) Prípravou prekladu liturgických textov nech sa prednostne poverí liturgická komisia, o ktorej sa hovorí v čl. 44 Konštitúcie a v č. 44 tejto inštrukcie, ktorej má pomáhať podľa možností Inštitút pastoračnej liturgie. Ak nie je takáto liturgická komisia, preklad nech sa zverí dvom alebo trom biskupom, ktorí nech si vyberú pomocníkov, nevynímajúc laikov, ktorí sú odborníci v biblických vedách, v liturgii, v biblických jazykoch, v latinčine, v materinskom jazyku aj v hudbe: je totiž nevyhnutné, aby dokonalý národný preklad liturgických textov zároveň primerane zodpovedal mnohým požiadavkám.

c) Rada na preklady nech sa prípadne dohodne s biskupmi susedných oblastí toho istého jazyka.

d) V národoch s viacerými jazykmi nech sa vypracujú národné preklady zodpovedajúce jednotlivým jazykom a nech ich osobitne preskúmajú biskupi, ktorých sa to týka.

e) Odporúča sa dôstojný vzhľad kníh, z ktorých sa číta ľudu liturgický text v materinskom jazyku, aby vznešenosť samotnej knihy povzbudzovala

veriacich k väčšej úcte k Božiemu slovu a k posvätným veciam.

41. V liturgických obradoch, slávia za účasti veriacich iného jazyka, najmä príchodom skupiny emigrantov, prípadne členov personálnej farnosti a podobne, je dovoľené použiť so súhlasom miestneho ordinára materinský jazyk týchto veriacich podľa spôsobu a verzie legitímne schválenej kompetentnou územnou cirkevnou autoritou tohto jazyka.

42. Nové melódie pre časti, ktoré majú spievať celebrant a pomocníci v materinskom jazyku, majú byť schválené kompetentnou územnou cirkevnou autoritou.

43. Osobitné liturgické knihy, schválené pred vydaním Konštitúcie o posvätnnej liturgii a povolené ústupky, ak neodporujú konštitúcii, sú platné dovtedy, dokiaľ liturgická obnova, čiastočná alebo úplná, neustanoví inak.

XII. Liturgická komisia pri zbore biskupov (podľa Konšt., čl. 44)

44. Liturgickú komisiu nech vhodne ustanoví územná ústavná vrchnosť, podľa možností spomedzi biskupov, alebo nech sú v nej aspoň jeden–dvaja biskupi, ďalej niekoľkí kňazi, odborníci v liturgike a pastorálke, osobitne na to určení.

Žiada sa, aby sa členovia tejto komisie stretli niekoľkokrát do roka spoločne aj s poradcami, aby riešili spolu jednotlivé otázky.

45. Je vhodné, aby územná vrchnosť zverila tejto komisii:

a) vykonávať predbežné pokusy podľa normy čl. 40, 1) a 2) Konštitúcie;

b) na celom území organizovať podujatia, ktoré podporujú liturgiku a uplatňovanie Konštitúcie o posvätnnej liturgii;

c) zabezpečovať vzdelávanie a pomôcky, ktoré sú potrebné na uplatnenie dekrétov plenárneho zhromaždenia biskupov;

d) usmerňovať pastoračnú liturgickú činnosť na celom území, bdieť nad uplatňovaním dekrétov plenárneho zhromaždenia a informovať o tom samotné zhromaždenie;

e) podnecovať časté stretávanie a organizovať spoločné podujatia so združeniami, ktorí sa starajú na tom istom území o Sväté písmo, katechetiku, pastoráciu, cirkevnú hudbu a umenie, tiež s laickými združeniami každého druhu.

46. Členovia Inštitútu pastoračnej liturgie, ako aj odborníci, ktorí sú prizvaní na pomoc liturgickej komisii, nech neodmietajú pomáhať aj jednotlivým biskupom, aby mohli na svojom území vykonávať účinnejšie liturgickú pastoračnú činnosť.

XIII. Diecézna liturgická komisia

(podľa Konšt., čl. 45)

47. Úlohou diecéznej liturgickej komisie je:

a) poznať stav liturgickej pastoračnej činnosti v diecéze;

b) presne robiť to, čo je predložené v oblasti liturgie kompetentnou vrchnosťou, zbierať skúsenosti a poznať podujatia, ktoré sa inde robia na tomto poli;

c) rozširovať a podporovať všetky praktické podujatia, ktoré môžu prispieť k rozvíjaniu, k prínosu a k napredovaniu liturgie, najmä pomáhať kňazom, ktorí už pracujú vo vinici Pánovej;

d) podporovať v jednotlivých prípadoch, alebo aj pre celú diecézu, vhodné a progresívne spôsoby liturgickej pastoračnej práce; ohlásiť alebo zavolať vhodných ľudí, ktorí v tejto veci môžu príležitostne kňazom pomôcť, a navrhovať vhodné metódy a pomôcky;

e) postarať sa, aby sa podujatia, zamerané na podporu liturgie vykonávali v rámci diecézy spoločne a rozvíjali sa vo vzájomnej pomoci s inými združeniami, podobným spôsobom ako bolo povedané pre komisiu ustanovenú pri zhromaždení biskupov (č. 45 e).

II. KAPITOLA

Posvätné tajomstvo Eucharistie

I. Omšový poriadok

(podľa Konšt., čl. 50)

48. Kým bude obnovený celý omšový poriadok, treba zachovávať toto:

a) Celebrant súkromne nehovorí časti propria, ktoré spieva alebo recituje schóla alebo ľud.

b) Časti ordinária môže celebrant spievať alebo recitovať spolu so schólou alebo s ľudom.

c) V prosbách pri stupňoch oltára na začiatku omše sa vynecháva Žalm 42. Všetky modlitby pri stupňoch oltára sa vynechávajú, ak predchádza nejaký iný liturgický úkon.

d) V slávnostnej omši paténu nedrží subdiacon, ale zostáva na oltári.

e) Modlitba nad obetnými darmi (*Oratio secreta*) v spievanej omši sa spieva, v iných sa nahlas recituje.

f) Doxológia na konci Kánona od slov *Per ipsum* až po *Per omnia saecula saeculorum*,

vrátane odpovede ľudu *Amen* sa spieva alebo hovorí nahlas. Cez celú doxológiu celebrant drží kalich s hostiou trochu zdvihnutý, vynecháva sa prežehnanie a na konci si kľakne, až keď ľud odpovie *Amen*.

g) *Pater noster* v recitovanej omši môže recitovať ľud spolu s celebrantom v materinskom jazyku; v spievanej omši môže spievať ľud s celebrantom v latinskom jazyku, a ak to miestna cirkevná vrchnosť rozhodla, aj v materinskom jazyku s melódiou, ktorú tiež schválila tá istá vrchnosť.

h) Embolizmus po modlitbe Pána sa spieva alebo hovorí nahlas.

i) Pri rozdávaní svätého prijímania sa používa formula *Corpus Christi*. Celebrant hovorí tieto slová a hostiu trochu zdvihnutú nad mištičkou ukáže prijímajúcemu, ktorý odpovie: *Amen* a potom ju dostane od celebranta, pričom sa vynecháva prežehnanie s hostiou.

j) Posledné evanjelium sa vynecháva; modlitby pápeža Leva sú zrušené.

k) Omša môže byť spievaná, aj keď spieva iba diakon.

l) Biskupom je dovolené v nevyhnutnom prípade celebrowať spievanú omšu ako kňazi.

II. Čítania a spevy medzi čítaniami

(podľa Konšt., čl. 51)

49. V omšiach slávených s ľudom sa čítania, epištola a evanjelium čítajú alebo spievajú tvárou k ľudu:

a) v slávnostnej omši pri ambóne alebo pri mriežkach;

b) ak ich číta alebo spieva celebrant v spievanej omši a v recitovanej omši, tak to robí pri oltári alebo pri ambóne alebo pri mriežkach, podľa toho, kde je to vhodnejšie; ak ich číta alebo spieva niekto iný, tak pri ambóne alebo pri mriežkach.

50. V omšiach, ktoré nie sú slávnostné, a sú celebrowané za účasti ľudu, môže čítania a epištolu spolu s bežnými medzispievmi prečítať vhodný lektor alebo miništrant, celebrant vtedy sedí a počúva; ale evanjelium môže čítať iba diakon alebo niektorý kňaz, ktorý hovorí *Munda cor meum*, žiada požehnanie a po prečítaní podá evanjeliár celebrantovi na pobozkanie.

51. V spievanej omši, ak sa čítania, epištola a evanjelium prednášajú v materinskom jazyku, môžu sa čítať bez spievania.

52. Pri čítaných alebo recitovaných čítaniach, epištole a príslušných medzispievoch, podobne aj pri evanjeliu sa má postupovať takto:

a) Pri slávnostnej omši celebrant sedí a počúva čítania, epištolu aj príslušné medzispěvy. Po epištote, čítanej alebo spievanej, subdiakon ide k celebrantovi, ktorý mu dá požehnanie. Potom celebrant sedí, vezme a požehná incenz, a keď sa spieva *Aleluja* so svojím veršom, alebo na konci iných spevov po epištote, vstáva, aby požehnal diakona a pri stolci počúva evanjelium, pobozká evanjeliár a po homílii zaintonuje *Vyznanie viery*, ak je predpísané; po *Vyznaní viery* sa vráti s miništrantami k oltáru, ak nevedie modlitbu veriacich.

b) Pri spievaných alebo recitovaných omšiach, v ktorých čítania, epištola, príslušné medzispěvy a evanjelium spieva alebo číta pomocník, o ktorom sa hovorilo v č. 50, celebrant koná rovnako.

c) Pri spievaných alebo recitovaných omšiach, v ktorých evanjelium číta alebo spieva celebrant, pristúpi pri spievaní alebo čítaní *Aleluja* so svojím veršom, alebo na konci iných spevov po epištote, k spodnému stupňu oltára a tam hlboko sklonený hovorí *Munda cor meum* a potom prejde k ambónu alebo k mriežkam, aby zaspieval alebo prečítal evanjelium.

d) Ak pri spievanej alebo recitovanej omši všetky čítania číta alebo spieva sám celebrant pri ambóne alebo pri mriežkach, celebrant stojí, a ak treba, číta aj príslušný medzispěv po čítaniach a epištote; *Munda cor meum* hovorí obrátený k oltáru.

III. Homília

(podľa Konšt., čl. 52)

53. Homília podľa predpisu býva v nedele a sviatočné dni vo všetkých omšiach, ktoré sú bežne slávené s ľudom, nevynímajúc ani omše konventuálne, spievané a pontifikálne.

Ak nie sú sviatočné dni, homília sa odporúča najmä v niektoré férie adventu a pôstu, a pri iných príležitostiach, kedy chodí do kostola viac ľudí.

54. Pod názvom homília, ktorá má vychádzať z posvätného textu, sa chápe vysvetlenie niektorého aspektu textu Svätého písma alebo iného textu z Ordinária alebo z Propria omše zo dňa, pričom sa berie do úvahy či už tajomstvo, ktoré sa slávi, alebo osobitné potreby poslucháčov.

55. Ak sa predkladajú na niektoré obdobia témy kázní počas omše, treba zachovávať vnútorné spojenie aspoň s hlavnými obdobiami a sviatkami liturgického roka (porov. Konšt., čl. 102-104), čiže harmonicky spojiť s tajomstvom vykúpenia; homília je totiž časťou liturgie dňa.

IV. Spoločná modlitba alebo modlitba veriacich

(podľa Konšt., čl. 53)

56. V miestach, kde sa zvyčajne pred obetovaním modlieva spoločná modlitba alebo modlitba

veriacich, po slovách *Oremus* vykonáva sa podľa foriem používaných v jednotlivých oblastiach; celebrant ju vedie pri stolci alebo pri oltári, pri ambóne alebo pri mriežkach.

Úmysly alebo prosby môže spievať diakon, kantor alebo iný vhodný miništrant, ale celebrant povie úvodné a záverečné slová, ktoré obyčajne sú: *Deus, refugium nostrum et virtus* (porov. Missale Romanum, *Orationes diversae*, č. 20), alebo iné, ktoré viac vyhovujú osobitným potrebám.

Na miestach, kde sa nekoná spoločná modlitba alebo modlitba veriacich, kompetentná územná vrchnosť môže rozhodnúť, aby sa vykonávala spomínaným spôsobom podľa formúl, ktoré sama schválila.

V. Časť, v ktorej sa môže používať materinský jazyk v omši

(podľa Konšt., čl. 54)

57. V spievaných alebo recitovaných omšiach, ktoré sa slávia s ľudom, môže kompetentná územná cirkevná vrchnosť dovoliť materinský jazyk, po schválení alebo potvrdení tohto rozhodnutia Apoštolskou stolicou:

a) najmä pri prednese čítaní, epištoly a evanjelia a pri spoločnej modlitbe veriacich;

b) podľa miestnych podmienok aj v spevoch Omšového poriadku, zvlášť: *Kyrie, Gloria, Credo, Sanctus-Benedictus* a *Agnus Dei*, aj v antifónach pri vstupe, obetovaní a na prijímanie, aj v príslušných medzispievoch;

c) okrem toho pri zvolaniach, pri vyjadrení pozdravu a pri dialógoch, v slovách: *Ecce Agnus Dei; Domine, non sum dignus* a *Corpus Christi* pri prijímaní veriacich, aj v modlitbe Pána so svojím úvodom a embolizmom.

Napriek tomu Misály, ktoré sa používajú v liturgii, majú mať okrem prekladu v materinskom jazyku aj latinský text.

58. Jedine Apoštolská stolica môže dovoliť používanie materinského jazyka aj v iných častiach omše, ktoré spieva alebo recituje samotný celebrant.

59. Duchovní pastieri nech sa horlivo usilujú, aby veriaci, najmä členovia laických spoločenstiev zasväteného života, vedeli spoločne recitovať alebo spievať aspoň jednoduchším nápevom aj po latinsky stále časti Omšového poriadku, ktoré sa ich týkajú.

VI. Možnosť opakovaného prijímania v ten istý deň

(podľa Konšt., čl. 55)

60. Veriaci, ktorí prijímali pri omši Veľkonočnej vigílie a pri polnočnej omši Narodenia Pána, môžu opäť prijímať pri druhej Veľkonočnej omši alebo pri jednej z niektorých omší, ktoré sa slávia v deň Narodenia Pána.

III. KAPITOLA

Ostatné sviatosti a sväteniny

I. Časť, v ktorej sa môže používať materinský jazyk

(podľa Konšt., čl. 63)

61. Kompetentná územná vrchnosť môže dovoliť používanie materinského jazyka po schválení alebo potvrdení rozhodnutia Apoštolskou stolicou:

a) pri obradoch krstu, v základnej formule birmovania, pokánia, pomazania chorých a sviatosti manželstva vrátane podstatnej formuly; taktiež aj pri rozdávaní svätého prijímania;

b) pri udeľovaní rádov: v príhovoroch na začiatku akejkoľvek vysviacky alebo svätenia, aj pri potvrdení vyvoleného pri biskupskej vysviacke, aj pri upozorneniach;

c) pri sväteninách;

d) pri pohrebných obradoch.

Ak sa uzná za vhodné ešte viac používať materinský jazyk, treba zachovať predpis čl. 40 Konštitúcie.

II. Spôsob, ako doplniť vynechané časti obradu u dieťaťa už pokrsteného

(podľa Konšt., čl. 69)

62. V spôsobe, ako doplniť vynechané časti obradu u dieťaťa už pokrsteného, o ktorom sa hovorí v Rímskom rituáli, tit. II, kap. 6, vynecháva sa exorcizmus, ktorý je uvedený pod č. 6 (*Exi ab eo*), pod č. 10 (*Exorcizo te, immunde spiritus – Ergo, maledicte diabole*) a pod č. 15 (*Exorcizo te, omnis spiritus*).

63. V spôsobe, ako doplniť vynechané časti obradu u dospelého už pokrsteného, o ktorom sa hovorí v Rímskom rituáli, tit. II, kap. 6, sa vynecháva exorcizmus, ktorý je pod čč. 5 (*Exi ab eo*), 15 (*Ergo, maledicte diabole*), 17 (*Audi, maledicte satane*), 19 (*Exorcizo te – Ergo, maledicte diabole*), 21 (*Ergo, maledicte diabole*), 23 (*Ergo, maledicte diabole*), 25 (*Exorcizo te – Ergo, maledicte diabole*), 31 (*Nec te latet*), 35 (*Exi, immunde spiritus*).

III. Obrad birmovania

(podľa Konšt., čl. 71)

64. Ak sa birmovanie udeľuje počas omše, patrí sa, aby omšu celebroidal ten biskup, ktorý potom udelí sviatosť birmovania odetý v omšomvom rúchu.

Omša, v ktorej sa udeľuje sviatosť birmovania, má byť votívna II. triedy o Duchu Svätom.

65. Po evanjeliu a homílii, pred prijatím birmovania, birmovanci si majú obnoviť krstné sľuby podľa obradu, ktorý sa používa v jednotlivých krajinách, ak sa tak neurobilo už pred omšou.

66. Ak niekto druhý celebruje omšu, je dobré, aby biskup asistoval pri omši oblečený v rúchu, v akom sa udeľuje sviatosť birmovania, ktoré môže byť podľa farby omše alebo biele. Biskup osobne má mať homíliu, celebrant nech pokračuje v omši až po udelení sviatosti birmovania.

67. Birmovanie sa udeľuje podľa obradu v Rímskom pontifikáli; ale pri slovách *In nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti*, ktoré nasledujú po *Signo te*, nech sa urobí len jeden znak kríža.

IV. Obrad pomazania chorých a viatikum (podľa Konšt., čl. 74)

68. Pretože pomazanie chorých a viatikum sa udeľujú zároveň, ak ešte nie je zaužívaný trvalý obrad vo Zvláštnom rituáli, treba postupovať takto: po pokropení so vstupnými modlitbami, ktoré sú v Obrade pomazania, ak je potrebné, kňaz vyspevedá chorého a potom urobí pomazanie a podá viatikum, pričom sa vynechá kropenie so svojimi formulami, confiteor a rozhrešenie.

Ak sa poskytuje apoštolské požehnanie s úplnými odpustkami vo chvíli smrti, udelí sa hneď pred pomazaním, pričom sa vynechá kropenie so svojimi formulami, confiteor a rozhrešenie.

V. Vkladanie rúk pri biskupskej vysviacke

(podľa Konšt., čl. 76)

69. Vkladanie rúk pri biskupskej vysviacke môžu vykonať všetci prítomní biskupi, oblečení v biskupskom rúchu. Slová *Accipe Spiritum Sanctum* hovorí len svätiaci biskup a dvaja spolusvätitelia.

VI. Sviatosť manželstva

(podľa Konšt., čl. 78)

70. Sviatosť manželstva, ak nie je nejaká vážna príčina, nech sa slávi počas omše po evanjéliu a homílii, ktorá sa nikdy nemá vynechať.

71. Vždy, keď sa sviatosť manželstva slávi počas omše, aj v zakázanom čase, nech sa berie votívna omša sobášna alebo spomienka zo dňa podľa rubriky.

72. Omšu nech slávi podľa možnosti samotný farár alebo jeho zástupca, ktorý asistuje na sobáši, ak však asistuje iný kňaz, celebrant pokračuje v omši až po vykonaní sobášneho obradu.

Kňaz, ktorý len asistuje pri sobáši, ale sám necelebruje omšu, nech je v superke a v bielej štóle podľa miestnych zvykov, odetý aj plášťom, a nech

má kázeň. Požehnanie po *Pater noster* a pred *Placeat* má vždy udeliť kňaz, ktorý slávi omšu.

73. Novomanželské požehnanie počas omše nech je udelené vždy, aj v zakázanom čase, a aj vtedy, keď jeden alebo obaja snúbenci pristupujú druhýkrát k sobášu.

74. Slávenie manželských obradov mimo omše:

a) na začiatku obradu, podľa Apoštolského listu *Sacram liturgiam*, č. V, nech je krátky príhovor, ktorý nie je homília, ale len jednoduché uvedenie do slávania sviatosti manželstva (porov. Konšt., čl. 35, 3); príhovor alebo homília má vychádzať z posvätného textu (porov. Konšt., čl. 52) po prečítaní epištoly a evanjelia zo sobášnej omše, poriadok celého obradu má byť takýto: krátky príhovor, čítanie epištoly a evanjelia v materinskom jazyku, homília, obrad uzavretia manželstva, novomanželské požehnanie.

b) Pri čítaní epištoly a evanjelia zo sobášnej omše, ak nemáme text v materinskom jazyku schválený kompetentnou cirkevnou vrchnosťou, je dovolené použiť text schválený miestnym ordi- nárom.

c) Nič neprekáža, aby medzi čítaním epištoly a evanjeliom sa spievalo. Tiež sa veľmi odporúča po uzavretí manželstva pred novomanželským požehnaním modlitba veriacich, pri ktorej sa

predkladajú aj prosby za manželov podľa spôsobu, ktorý schválil miestny ordinár.

d) Na konci obradu nech je udelené vždy novomanželské požehnanie, aj v zakázanom čase, a aj vtedy, keď pristupujú druhýkrát k sobášu, podľa formuly, ktorá je v Rímskom rituáli, tit. VIII, kap. III, ak v osobitných rituáloch nie je uvedené iné požehnanie.

75. Ak sa manželstvo uzatvára v zakázanom čase, farár nech upozorní manželov, aby si uvedomili osobitnú podstatu tohto liturgického obdobia.

VII. Sväteniny

(podľa Konšt., čl. 79)

76. Pri požehnaní sviečok 2. februára a požehnaní popola na začiatku štyridsaťdňového pôstu môže sa hovoriť len jedna z modlitieb, ktoré sú uvedené v Rímskom misáli na tieto požehnaná.

77. Požehnania, ktoré sú v Rímskom rituáli, tit. IX, kap. 9, 10 a 11, a boli až doteraz vyhradené, môže udeliť každý kňaz, okrem požehnania zvonu pre potreby posväteného kostola alebo oratória (kap. 9, č. 11), základného kameňa na stavbu kostola (kap. 9, 16), nového kostola alebo verejného oratória (kap. 9, 17), antimenzia (kap. 9, 21), nového cintorína (kap. 10, č. 1-3) a požehnaní vybudovaných zastavení krížovej cesty (kap. 11, č. 1), ktoré sú vyhradené biskupovi.

IV. KAPITOLA

Posvätné ofícium (*Officium divinum*)

I. Vykonávanie posvätného ofícia tými, ktorí majú povinnosť chóru

(podľa Konšt., čl. 95)

78. Kým sa neuskutoční obnova posvätného ofícia:

a) Komunity kanonikov, mníchov a mníšok rôznych regúl a iných rehoľníkov, ktorí majú povinnosť chóru podľa cirkevného práva, okrem konventuálnej omše, majú každý deň konať v chóre celé posvätné ofícium.

Jednotliví členovia týchto komunít, ktorí už prijali vyššie svätenia alebo zložili slávnostné rehoľné sľuby, okrem novicov, aj keď sú oslobodení od chóru, sú povinní každodenne sa pomodliť sami tie cirkevné hodinky, ktoré sa nepomodlili v chóre.

b) Katedrálne a družné kapituly, okrem konventuálnej omše, majú sa v chóre pomodliť tie časti ofícia, ktoré im ukladá všeobecné alebo partikulárne právo.

Jednotliví členovia týchto komunít, okrem cirkevných hodínok, ktoré sú povinní pomodliť sa všetci klerici vyšších rádov (porov. Konšt., čl. 96 a 89), majú sa sami pomodliť tie hodinky, ktoré im ukladá vlastná kapitula.

c) V misijných oblastiach, kde je pevná disciplína chóru, rehoľná alebo kapitulárna, ustanovená podľa práva, rehoľní alebo kapitulárni členovia, ktorí z pastoračných dôvodov legitímne nie sú prítomní na chóre, môžu využiť oslobodenie podľa Apoštolského listu *Sacram liturgiam*, č. VI., z povolenia miestneho ordinára, ale nie generálneho vikára alebo zástupcu.

II. Možnosť oslobodiť od modlitbovej bohoslužby alebo ju inakšie zameniť

(podľa Konšt., čl. 97)

79. V jednotlivých prípadoch môžu z vážneho dôvodu všetci ordinári svojich podriadených úplne alebo čiastočne oslobodiť od povinnosti modliť sa ofíciom, alebo ho zameniť, čo sa vzťahuje aj na vyšších predstavených neexemptných klerikálnych rádov alebo spoločností klerikov, ktorí žijú spoločne bez sľubov.

III. Malé ofíciium

(podľa Konšt., čl. 98)

80. Žiadne malé ofíciium sa nemôže pokladať za zostavené na spôsob modlitbovej bohoslužby, akiaľ sa neskladá zo žalmov, čítaní, hymnov,

modlitieb a hodiniiek dňa a nemá nejaký vzťah k hodine dňa a k danému liturgickému obdobiu.

81. Aby sa mohla vykonávať verejná modlitba Cirkvi, môže sa používať aj malé ofícium, ktoré je doteraz legitímne schválené, ak bolo zostavené podľa požiadaviek, ktoré sú vymenované v predchádzajúcom čísle.

Aby nové malé ofícium mohlo byť považované za verejnú modlitbu Cirkvi, musí byť schválené Apoštolskou stolicou.

82. Preklad textu malého ofícia do materinského jazyka, aby sa mohol stať verejnou modlitbou Cirkvi, má schváliť kompetentná územná cirkevná vrchnosť po schválení alebo potvrdení tohto rozhodnutia Apoštolskou stolicou.

83. Kompetentnou vrchnosťou, ktorá môže dovoliť recitovať malé ofícium v rodnom jazyku tým, ktorým to vyplýva z konštitúcií, alebo oslobodiť od povinnosti recitovania alebo ho zmeniť, je ordinár alebo vyšší predstavený.

IV. Posvätné ofícium alebo malé ofíciá, ktoré majú vykonávať spoločne členovia inštitútov zasväteného života.

(podľa Konšt., čl. 99)

84. Členovia inštitútu zasväteného života sú podľa svojich konštitúcií povinní spoločne

vykonávať posvätné ofíciium alebo niektoré malé ofíciium, alebo ich časti; možnosť vynechať Prvú hodinku nech nebráni vybrať si z ostatných menších hodínok tú, ktorá lepšie zodpovedá danej chvíli v priebehu dňa (porov. Apoštolský list, *Sacram liturgiam*, č. VI).

V. Aký jazyk sa má použiť na posvätné ofíciium

(podľa Konšt., čl. 101)

85. Na posvätnom ofíciu, ktoré sa koná v chóre, sú klerici povinní používať latinský jazyk*.

86. Ordinár môže dovoliť v jednotlivých prípadoch používanie materinského jazyka tým klerikom, pre ktorých je používanie latinského jazyka veľkou prekážkou v náležitom odbavovaní ofícia, čo sa vzťahuje aj na vyšších predstavených ne-exemptných klerikálnych rádov alebo spoločností klerikov, ktorí žijú spoločne bez sľubov.

87. Za vážnu prekážku, ktorá si vyžaduje, aby bolo dané spomínané povolenie, je považovaný

* Posvätná kongregácia obradov, spolu s inštrukciou z 23. novembra 1965 potvrdenou kardinálom G. Lercarom, predsedom „Rady na používanie Konštitúcie o posvätnnej liturgii“, Consilium ad exse qundam konstitutionem de sacra Liturgia, I. Antoniuttim, prefektom Posvätnnej kongregácie pre rehoľníkov a A. Larraonom, prefektom Posvätnnej kongregácie obradov, vydala podrobnejšie pokyny k tomuto paragrafu; porov. AAS 57 (1965) ss. 1010-1013. (Pozn. pôvod. red.).

fyzický, morálny, intelektuálny a duchovný stav žiadajúceho. Toto povolenie, ktoré umožňuje, aby sa recitácia ofícia stala ľahšia a zbožnejšia, nijako nechce zrušiť nariadenie, podľa ktorého sú kňazi latinského obradu povinní učiť sa latinský jazyk.

88. Preklad posvätného ofícia bohoslužby do materinského jazyka, podľa iného obradu ako rímskeho, má byť pripravený a schválený príslušnými ordinármi toho istého jazyka, využívajúc v tých častiach, ktoré sú spoločné pre obidva obrady, verziu, schválenú kompetentnou miestnou cirkevnou vrchnosťou a potom predložený na potvrdenie Apoštolskej stolicy.

89. Breviáre, ktoré používajú klerici, ktorým sa povoľuje vykonávať posvätné ofícium v materinskom jazyku podľa čl. 101 § 1 Konštitúcie, majú mať okrem prekladu v materinskom jazyku aj latinský text.

V. KAPITOLA

Primeraná stavba kostolov a oltárov má umožňovať aktívnu účasť veriacich

I. Usporiadanie kostolov

90. Pri stavbe nových kostolov, pri rekonštrukcii alebo prispôsobovaní kostolov nech sa starostlivo dbá o to, aby sa hodili na konanie posvätných úkonov podľa ich podstaty a umožňovali aktívnu účasť veriacich (porov. Konšt., čl. 124).

II. Hlavný oltár

91. Je dobré vybudovať hlavný oltár oddelený od steny, aby sa mohlo ľahko chodiť okolo neho a celebrowať na ňom tvárou k ľudu; v posvätnom chráme nech zaujme miesto akoby stredu, kde sa prirodzene obracia pozornosť celého zhromaždenia veriacich.

Pri výbere materiálu na vybudovanie a výzdobu oltára nech sú zachované právne predpisy.

Presbytérium okolo oltára nech je väčšie, aby sa mohli pohodlne vykonávať posvätné obrady.

III. Sedadlo pre celebranta a pomocníkov

92. Sedadlo pre celebranta a pomocníkov podľa štruktúry jednotlivých kostolov nech je tak umiestnené, aby ho mohli dobre vidieť veriaci, a aby bolo zjavné, že naozaj celebrant je predsedajúci celej komunity veriacich.

Ak je sedadlo predsa umiestnené za oltárom, treba sa vyhnúť tvaru trónu, ktorý prináleží len biskupovi.

IV. Bočné oltáre

93. Bočné oltáre nech sú menej početné, ba, ak to dovoľuje štruktúra stavby, je veľmi vhodné, aby boli umiestnené v kaplnkách, ktoré sú oddelené od hlavnej lode kostola.

V. Výzdoba oltárov

94. Kríž a svietniky, ktoré sú potrebné pri jednotlivých liturgických úkonoch, môžu byť podľa rozhodnutia miestneho ordinára umiestnené aj vedľa oltára.

VI. Úschova Najsvätejšej Eucharistie

95. Najsvätejšia Eucharistia nech je uchovávaná v pevnom a neporušiteľnom svätostánku uprostred hlavného oltára alebo bočného oltára, ktorý je naozaj dôstojný, vo svätostánku položenom podľa zákonitých obyčajov, ale v mimoriadnych prípadoch, ktoré musí schváliť miestny ordinár, aj v niektorej inej, naozaj veľmi vznešenej a vhodne vyzdobenej časti kostola.

Je dovolené sláviť omšu tvárou k ľudu, aj keď je na oltári malý, ale vhodný svätostánok.

VII. Ambón

95. Patrí sa, aby na prednášanie posvätných čítaní bol ambón tak umiestnený, aby veriaci mohli pomocníka dobre vidieť a počuť.

VIII. Miesto pre schólu a organ

96. Miesta pre schólu a organ nech sú tak rozložené, aby bolo jasné, že speváci a organista tvoria časť zhromaždenej komunity veriacich, a aby títo mohli čo najlepšie vykonávať svoju liturgickú službu.

VIII. Miesta pre veriacich

98. Miesta pre veriacich nech sú rozložené zvlášť starostlivo, aby sa títo mohli náležite zúčastniť zrakom aj duchom na posvätných sláveniach. Nech je čo najužitočnejšie rozloženie lavíc alebo sedadiel. V zmysle čl. 32 Konštitúcie treba zabrániť zvyk niektorých súkromných osôb obsadzovať si sedadlá.

Treba sa postarať, aby veriaci nielen videli, ale pomocou dnešnej techniky aj dobre počuli kňaza či iných pomocníkov.

IX. Krstiteľnica

99. Pri stavbe a výzdobe krstiteľnice treba sa stále snažiť, aby sa jasne ukázala dôstojnosť sviatosti krstu, aby miesto bolo vhodné na vykonávanie spoločných obradov (porov. Konšt., čl. 27).

Táto inštrukcia, ktorú vydala Rada na používanie Konštitúcie o posvätnnej liturgii, bola pripravená na príkaz nášho Svätého Otca Pavla VI.; Jeho Svätosti ju priniesol J. Em. Jacob Kard. Lercaro, predseda tejto Rady.

Svätý Otec po dôkladnej úvahe preskúmal túto inštrukciu za pomoci spomínanej Rady a Posvätnnej kongregácie obradov, a následne ju na audiencii, dňa 26. septembra 1964, prijal od J. Em. Kardinála Arcadio Maria Larraona,

prefekta Posvätnej kongregácie obradov, schválil ju špeciálnym spôsobom vo všetkých jednotlivých častiach a potvrdil svojou autoritou, a dal ju uverejniť s tým, aby ju zachovávali všetci, ktorých sa jej zachovávanie týka dňa 7. marca 1965 na Prvú pôstnu nedeľu.

Akékoľvek námietky sa vylučujú.

V Ríme dňa 26. septembra 1964.

JACOB KARD. LERCARO,
*arcibiskup Bononiensky,
Predseda Rady na používanie Konštitúcie
o posvätnej liturgii*

ARCADIO M. KARD. LARRAONA,
prefekt Posv. kongregácie obradov

+ HENRICH DANTE,
*tit. arcibiskup Karpazienský,
tajomník Posv. kongr. obradov*

OBSAH

Úvod	7
I. kapitola	
Niektoré všeobecné normy	11
II. kapitola	
Posvätné tajomstvo Eucharistie	27
III. kapitola	
Ostatné sviatosti a sväteniny	35
IV. kapitola	
Posvätné ofícium (Officium divinum) ...	41
V. kapitola	
Primeraná stavba kostolov a oltárov má umožňovať aktívnu účasť veriacich	46

Posvätná kongregácia obradov
Inštrukcia
INTER OECUMENICI
Ako správne používať Konštitúciu
o posvätnej liturgii

Z originálu preložila Mgr. Anna Koniarová

Vydal Spolok svätého Vojtecha, Trnava 2001
Edícia Pápežské dokumenty, 37. zväzok
Zodpovedná redaktorka Mgr. Katarína Tabaková
Grafická a technická úprava Mária Novosedlíková
Korigovala Zuzana Michníková
Prvé vydanie

Lektoroval Doc. ThDr. Amantius Akimjak, PhD.

ISBN 80 – 7162 – 337 – 7

V edícii PÁPEŽSKÉ DOKUMENTY doteraz vyšlo:

1. zv. Encyklika *Centesimus annus*.
SSV 1992, 199 str.
2. zv. Encyklika *Dives in misericordia*.
SSV 1993, 86 str.
3. zv. Exhortácia *Reconciliatio et paenitentia*.
SSV 1993, 144 str.
4. zv. Encyklika *Humanae vitae* (Pavol VI.)
SSV 1993, 40 str.
5. zv. Exhortácia *Familiaris consortio*.
SSV 1993, 199 str.
6. zv. Exhortácia *Pastores dabo vobis*.
SSV 1994, 220 str.
7. zv. *List pápeža Jána Pavla II. rodinám*.
SSV 1994, 120 str.
8. zv. Encyklika *Veritatis Splendor*.
SSV 1994, 184 str.
9. zv. Encyklika *Dominum et vivificantem*.
SSV 1994, 134 str.
10. zv. *Direktórium na vykonávanie princípov
a noriem o ekumenizme*.
SSV 1994, 168 str.
11. zv. Encyklika *Evangelium vitae*.
SSV 1995, 198 str.
12. zv. Apoštolská konštitúcia *Universi Dominici gregis*.
SSV 1996, 78 str.
13. zv. Encyklika *Ut unum sint*.
SSV 1996, 126 str.
14. zv. Posynodálna apoštolská exhortácia
Vita consecrata.
SSV 1996, 206 str.
15. zv. Pápežská rada pre rodinu
Ludská sexualita. Pravda a poslanie.
SSV 1996, 132 str.